

גליון 485
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

חץ בעיניך השטן

הגמרא מספרת על פלימו, שהיה רגיל לומר בכל יום "חץ בעיניך השטן", פעם אחת בא אליו השטן בערב יום הכפורים ונדמה לו כעני, וקרא על הפתח, אמר לו ביום שכזה הכל בפנים, כלומר בבית ואני בחוץ? הכניסו אותו לבית והביאו לפניו פת, אמר יום כגון זה הכל ליד השולחן ואני לעצמי? השיבו אותו ליד השולחן והיה גופו מלא אבעבועות ומעלה מוגלה, אמרו לו שב יפה, אמר להם תנו לי כוס יין, נתנו לו כוס וזרק לתוכו כיחו וליחה מתוך פיו, גערו בו, נפל ועשה את עצמו כמת. יצא קול פלימו הרג נפש, ברח פלימו חוץ לעיר ונחבא במקום סתר, הלך השטן אחריו, כשראה השטן שהוא מצטער נתגלה לו ואמר, מפני שאתה רגיל לקללני כי היה אומר חץ בעיניך השטן, שאל פלימו, אלא היאך אומר? ענה השטן: אמור "יגער ה' בך השטן"

(מסכת קידושין פ"א)

פרשת השבוע

האברך שהתפלל וצעק בלי הפסק בתפילת נעילה

אחד מגדולי תלמידי הבעל שם טוב הקדוש זיע"א היה הרה"ק רבי דוד ממיקלייב זיע"א. לאחר פטירת הבעש"ט, היה ר' דוד רגיל לנסוע להרה"ק רבי פינחס מקוריץ זיע"א. בכל פעם כשנסע לרבו היה נוהג לקחת עמו את אחד ממקורביו שיסע בצוותא עמו.

פעם אחת נסע ר' דוד לקוריץ ליום הכפורים, והציע לאברך אחד ממקורביו שיסע עמו, הלה הסכים ברצון. בערב יום הכפורים שמצוה להרבות בו באכילה ובשתיה, שתה ר' דוד מי דבש והאברך שנסע עמו שתה גם הוא אחריו. המשקה פעל על האברך פעולה חזקה, וכשהגיע סמוך לכל נדרי, שקע בתרדמה עזה, ישן האברך כל ליל יום הכפורים, ולמחרתו כל היום, עד שהגיע זמן תפלת נעילה.

כשהתעורר משנתו וראה שהקהל עומד כבר בנעילה, והבין שישן כמעט מעת לעת שלם, ולא התפלל ביום הקדוש, התחיל לצעוק בקול מר, בכיותיו ויללותיו בשעת נעילה מעומקא דליבא, הרעישו את כל בית הכנסת ואי אפשר היה לו בשום אופן להירגע אף לרגע. הגע בעצמך, כל עיקרו הוא טורח

בנסיעתו בשביל להיות ביום הקדוש בסביבה של צדיקים, ובסוף נשתק בשינה, ולא התפלל אפילו כיהודי פשוט, כך צעק ובכה בקולות נוראים ומחרידים ובמרירות עצומה שיצאה מפנימיות נפשו, עד שהקהל גמר את סדר עבודת היום.

לאחר ההבדלה שאל ר' פינחס מקוריץ את ר' דוד, מי הוא זה אותו האברך שצעק כל כך בנעילה? אמר לו ר' דוד שזהו האישי שלקחו לנסוע עמו אמר לו ר' פינחס, תדע שהאברך הזה האיר את עיני, וכך היה מעשה, קטרוג גדול היה בשמים על ישראל, הקטרוג התגבר בשעה נעילה כל המתפללים כבר עייפו מתפלות היום ולא היה ביניהם מי שיתחזק בכונה עצומה בתפילה.

לא יכולתי לעשות דבר, כי נחוצה היתה התעוררות המתפללים, הצטערתי צער רב. עד שפתאום נעשתה בשמים התעוררות גדולה מצעקותיו ובכיותיו של האברך הזה, וככל שהתחזק יותר בצעקותיו נחלש הקטרוג יותר, סוף דבר, שעל ידי התפילה מעומק הלב של האברך הזה, עלה בידי בעז"ה לבטל את הקטרוג לגמרי יישר כוחו של האברך הזה.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:20 ת"א: 7:22 ר"ת: 7:58

יום הכיפורים

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:09 ת"א: 6:24

האחוזה ששמר על הדברים כעל מזכרת, הראה לו שיק של טלית ישן נושן, וספר עבה שהיה מחזור של הימים הנוראים, יוסלה פתח את המחזור אולם הוא לא ידע לקרוא בו מלה אחת, הוא גם לא ידע למה משמש השקיק, למרות זאת הוא ביקש מבעל האחוזה שיתן לי את הדברים הללו, ולאחר שמבוקשו ניתן לו הוא שמר על המחזור והשקיק מכל משמר, והם היו בעיניו מבלי לדעת למה ומדוע כמשהו קדוש שיש לנהוג בו כבוד.

עברו ימים אחדים, ויוסלה יצא לטייל בכפר, בהלכו אנה ואנה הוא ראה יהודים ארוזים חפציהם ומתכוננים לנסיעה, אתם נוסעים אולי ליריד? שאל אותם יוסלה שנחשב על ידי תושבי הכפר הגויים כבנו של בעל האחוזה, "לא" השיבו לו היהודים אין אנו נוסעים הפעם ליריד, אנו נוסעים לראש השנה לעיר הסמוכה כדי שנוכל להתפלל יחד עם כל היהודים, מה זה ראש השנה? שאל אותם הילד, והיהודים סיפרו לו כי ראש השנה הנו יום הדין, בו מבקשים היהודים מהקדוש ברוך הוא שיתן להם שנה טובה ומתוקה, בגשמיית וברוחניות, היהודים הסתכלו על יוסלה בעיניים מהן ניבט העצב והשתתפו בצער, יוסלה הרגיש בעליל כי היהודים מרחמים עליו, אולם הם פחדו מבעל האחוזה, ועל כן לא יכלו לומר לו יותר.

בלב בלתי שקט חזר הילד לבית בעל האחוזה, הוא לא מצא לעצמו מנוח, משהו טמיר ונסתר משך אותו אל היהודים, הלא יהודי הנדון. בלילה ההוא הוא חלם חלום בו ראה את אביו המנוח שאמר לו: "יוסלה בני הלא אתה יהודי, לך לבית הכנסת להתפלל יחד עם כל היהודים והשם יתברך יאזין לתפילתך". הילד לא ידע מה לעשות עם עצמו, החלום לא עזב אותו, במשך כל היום הסתובב סהרורי מבלי יכולת להחליט מה לעשות. בלילה הוא שוב חלם חלום והפעם באה אליו אמו בחלום ואמרה לו: "בני יקירי, אתה הלא יהודי, מקומך בין אחיך היהודים ולא בביתו של בעל האחוזה הנוצרי. היום הוא ראש השנה בעולם כולו, עזוב את הבית המפואר בו אתה נמצא בעל כורחך, ולך אל אחיך היהודים, עדיין אינו מאוחר מידי".

עצוב ומדוכה הסתובב יוסלה למחרת היום ולא מצא לעצמו מקום בטירת בעל האחוזה, למולו נסע בעל האחוזה לציד ונעדר מביתו, כך שיכול היה להרהר כל היום בחלומות המוזרים שפקדו אותו, מבלי שאיש יפריע לו בכך, משהו פנימי משך אותו אל אחיו היהודים, משהו שהוא בעצמו לא ידע את טיבו. הוא לא יכול היה להחזיק מעמד יותר, ובהחלטה נחושה הוא לקח את שקית הטלית ובו המחזור שקיבל ירושה מאביו, ויצא לדרך אל הבלתי נודע.

רבנו של עולם, אינני יודע מה להתפלל ואיך להתפלל היה זה באחת השנים בליל כל נדרי, הבעל שם טוב הקדוש זיע"א עמד בבית מדרשו, לבוש בקיטל ועטוף בטלית, והתכונן לתפילת יום הכיפורים. פתאום נראה כאילו צל עובר על פניו הקדושים, ניכר היה כי משהו מעיק על הבעש"ט, אך איש לא העיז לשאול אותו על כך, את תפילת כל נדרי אמרו בכוונה גדולה, לאחריה לפני תפילת ערבית הכריזו על הפסקה קצרה, הבעש"ט עמד על עמדו שקוע בהרהוריו, עד שפתאום השתפך על שפתיו חיוך רחב, וראו עליו כי הוא מלא שמחה, וציוה להמשיך ולהתפלל תפילת ערבית. במוצאי יום כיפור היה הבעש"ט במצב רוח מרומם, וסיפר לתלמידיו את הסיפור הבא:

בכפר אחד היה גר פעם חוכר יהודי, הוא היה יהודי נעים הליכות ובעל האחוזה אשר החכיר לו את אדמותיו, העריכו מאד והתייחס אליו כאל ידיד אישי, חוכר זה נפטר פתאום ביום בהיר אחד והותיר אחריו אלמנה צעירה וילד קטן, לא עברו ימים מרובים עד שגם האלמנה נפטרה מרוב צער, והילד הקטן נותר יתום מאב ואם. בעל האחוזה שהיה כאמור ידידו של החוכר היהודי לקח עתה את היתום הקטן אליו, ילדים משלו לא היו לו והוא נקשר בעבותות האהבה אל הילד היהודי הקטן, בו טיפל כאילו היה בנו יחידו. כך עברו שנים אחדות הילד גדל בביתו של בעל האחוזה הנוצרי בעושר ומותרות, ולא ידע כלל על מוצאו היהודי.

פעם אחת כאשר שיחק עם ילדים אחרים שבאו עם הוריהם לביקור אצל בעל האחוזה, נפלה קטטה בניהם ואחד הילדים האורחים קרא לו שויד (יהודי), באומרו כי הוא איננו בנו של בעל האחוזה, וממילא אינו אחד משלהם היות והוריו היו יהודים. הילד רץ מיד אל בעל האחוזה ושאלו לפשר הדבר, האם זה נכון מה שהילד אמר לו? מה זה איכפת לך בני מה שילד קטן מדבר? ניסה בעל האחוזה להרגיעו ולהסיח את דעתו, אתה הלא יודע כי אני אוהב אותך כאילו היית בני יחידי, ואני גם קבעתי אותך כיורשי היחידי, לכשתגדל יעבור הכל אשר לי, כסף וזהב, שדות וכרמים, הכל יעבור לרשותך.

הילד, שכאן נקרא לו יוסלה, ביקש את בעל האחוזה שיספר לו קצת על הוריו, מי הם היו? ומה היו מעשיהם? ובעל האחוזה סיפר לו, כי הוריו היו אנשים ישרים, יהודים חרדים שנמנו על ידידי הטובים, אולם הוא הוסיף, כי הם היו עניים מרודים ולא השאירו לך דבר מלבד איזה ספר ישן ושקיק בלוי ומיושן, יוסלה ביקש לראות את הדברים שהוריו השאירו עבורו, ובעל

צִוְיֵי וְנִמְשָׁל

אתה חשבת לרעה אלקים חשבה לטובה

ומשל למדינה שמרדה במלך, ועיקר המרידה הניגלית היה בין ההדיוטים הפוערים פיהם בשוקים ורחובות, ועושים וגוזלים ומלעיגים על המלך בפרהסיא. אך הבינונים בעלי בתים והנלווים עליהם אינם עושים מעשיהם כל כך בפרהסיא, אך מעותדים לעמוד נגד המלך. ורק השרים והסגנים הם שותקים, ומ"מ לולי ידיהם במעל ראשונה לא הרימו ההדיוטים ידם. ובהישמע הדבר בית המלך, קם בחמתו עם חייליו לבדוק הדבר, אם עשו ככה או לאו. והנה בבואו קרוב לקריה ההומה יצאו לקראתו השרים והסגנים, וקבלוהו בכבוד גדול. אז הביט המלך כי על כל פנים אין המרידה כל כך בעוצם, שהרי עכ"פ הגדולים אין עוד ידם במעל ושקט קצת מועפו. וכשנכנס לעיר ראה שכל הבעלי בתים כורעים ומשתחוים לעומתו, שכך חמתו עוד יותר כי ראה שאין הענין רע כל כך כמו שאמרו המלשינים. אך אי אפשר להכחיש מה שההדיוטים הרימו ידם במלך, על כן נקראו ויעמדו לפני המלך למשפט והעידו עדים וכו'. אז התנפלו לפניו והתחננו, ויען כי כבר שקט הכעס וזעפו מאז ולא גדול חרונו, על כן בנקל נתרצה להם ומחל על העבר, ואמר מכאן והלאה חושבנא, והמה ליתר פיוס למלך להראות לבם הטוב, הביאו דורן לעדים ולמלשינים ואמרו: אתם גרמתם לנו הכבוד הלז שזכינו לראות אור פני מלך חיים, כי לולא כן מי הביאנו לזכיה הלז לראות פני מלך גדול ומהולל מאוד, והיה זה פיוס גדול למלך.

והנמשל: טרם בא יום הגדול והנורא ראש השנה, הצדיקים מתענים ועכ"פ נשקט קצת כעס על עוון הדור, כי עכ"פ אין כל הדור רשעים. ובעשרת ימי תשובה כל הבינונים שבים ונח כעסו ביותר, ובהיות כי כבר נשקט רוב החמה, בבוא יום הכפורים כל הרשעים המוחלטים למשפט יעמדו, והמה מתוודים ועוברים, נתרצה הקב"ה. ולולי עוונות הדור, לא זכינו שיכנס כהן גדול לפני ולפנים, ויען זכינו על ידי זה לכנס לפנים, על כן אנו שולחין דורון השעיר לעזאזל להס"ם המלשין, לומר לו: אתה גרמת לנו הזכות והכבוד לראות פני מלך ית"ש ואתה חשבת לרעה אלקים חשבה לטובה.

(בשם הגה"ק ה"חתם סופר" זיע"א)

ימים אחדים הוא נדד בדרכים עד שהגיע לעיר הגדולה, שם שאל איפה בית הכנסת היהודי? יהודים טובים קיבלו אותו בסבר פנים יפות והסבירו לו איך להגיע לבית הכנסת.

יוסלה הגיע לבית הכנסת לפנות ערב, עייף, ושבור ורצוף, היה זה ליל יום כיפור, בעת תפילת "כל נדרי". היהודים בבית הכנסת עמדו עטופי לבנים והתפללו בכוונה ובדבקות, הנער היהודי האוין לתפילות של בעל התפילה והמתפללים והן נגעו ללב, גם לבו הצעיר רצה להשתפך בתפילה מתוקה לפני רבונו של עולם, אולם הוא לא ידע איך מתפללים. כאב הלב של יוסלה היהודי התועה והיתום קרע שחקים.

גם אותי, המשיך הבעש"ט הקדוש את סיפורו אפף צער גדול על גורלו של הנער היהודי, וחששתי שמא יתערב השטן ויגרום לנער המסכן לברוח מבית המדרש כמבוהל, ויאבד ח"ו לכלל ישראל. אולם פתאום פתח הנער את המחזור אשר הביא איתו בשקיק שאביו השאיר לו למזכרת יהודית, פתח אותו באמצע ואמר בלב נשבר ונדכה: "רבונו של עולם, אינני יודע מה להתפלל ואיך להתפלל, מה לומר ומה לבקש, הא לך אבינו שבשמים את כל המחזור כולו, ויהי רצון מלפניך כאילו התפללתי כמו שצריך. באומרו זאת שיקע יוסלה את פניו במחזור הפתוח ודמעות רותחות פרצו מעיניו.

דמעות עמדו בעיני התלמידים משסיים הבעש"ט את סיפורו, ומעת לעת בשעת התפילה שעה שנוכרו בקורותיו של הנער היהודי התועה, שהגיע אל המנוחה ואל הנחלה, הרהרו:

רבונו של עולם, הרי אנו לפניך כאותו נער תועה, וכי יודעים אנו כיצד להתפלל וכיצד לכוון את הכוונות הטהורות של התפילות? הא לך השם יתברך כל הסיפור, בו מצויות כבר כל התפילות וכל הכוונות. קבל תפילותנו הבאות מעומק הלב ותן לנו שנה טובה ומבורכת גמר חתימה טובה.

צ'ין אדם לחברו

מה עשה המשגיח בעיזה"כ?

מעשה ביהודי לא דתי, שהלך לו לאיטו ברחובות פתח תקוה בערב יום הכיפורים בעת אמירת "כל נדרי", הסיגריה מוצתת בפיו. בעברו ליד הישיבה הגדולה "לומז'ה", שם לבו, כי ליד מבנה השירותים, נכנס לו בחפזון יהודי עטור שיבה מחדר שירותים אחד לשני, משלישי לרביעי, סקרנותו גברה בו, השליך הסיגריה, התקרב אל אותו יהודי ושאלו לפשר מנהגו המוזר, הלה בתום לב גילה לו, הרי עתה עם התקדש יום הכיפורים, באים יהודים רבים לחסות בישיבה במשך כל היום הקדוש, ורבים שוכחים להכין נייר טואלט, ואמרת לי למנוע צער מיהודים, ולכן אני קורע ניירות ומניחם כדי שימצאו נייר מוכן לפניהם. היהודי יצא מכליו, עד כדי כך יהודי חושב על הזולת, ובפרט בשעה שכולם אצים להספיק להגיע לתפילה, הוא שאל אודות זהותו של אותו זקן, ונודע לו שהוא משפיעה הרוחני של הישיבה רבי אליהו הכהן דושניצר, התרגשותו מטוהר לבו של אותו זקן לא שקטה ויאמר בלבו: אם יהודי כזה הולך תמים ופועל צדק שרוי בקרב המחנה החרדי, כדאי לי להתקרב אליהם, ואכן למחרת יום הכיפורים, הופיע לפני רבי אליהו אשר קירבו והאציל עליו מהודו והכניסו תחת כנפי השכינה, את בניו שלח ללמוד באותה ישיבה, וברבות הימים גדלו והניבו פירות קודש הילולים. לימים כשסיכם את המפנה שבא בחייו התבטא: כל קריעת נייר ונייר שקרע ר' אליהו, קרע גם את לבי,

מודה אני לה' שזיכני להודמנות נפלאה זו, כי בזה הציל אותי ואת דורותיי אחרי לאור באור החיים ולהביאני לחיי נצח.

והוא עומד עליהם

מסופר על הרה"ק רבי איציק'ל מאנטווערפן זיע"א (יומא דהילולא יום הקדוש). בין מידותיו הנעלות ומעשיו הטובים, ניכר במיוחד במצות הכנסת אורחים, בכבודו ובעצמו היה עומד ומשמש לכל נכנס, כשפניו מזהירים מחדוות המצוה. בעצמו מרח חמאה על הפת, ולהרגשתו הטובה של האורח, היה מוסיף ואומר, קבלתי ממורי הרה"ק משינאווע זיע"א, שלחם עם חמאה, כמה שאוכלים אינו זולל ורעבתן. פעם ביושבו בבית המדרש, הבחין שישב אורח. קרא רבינו לבחור שישב שם ולמד, הוכיחו רבינו ואמר, הנה רבא אומר, תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים (ברכות יז א) ואתה יושב ולומד, ואינך רואה שנכנס אורח לבית המדרש? תפסיק מלימודך, לך והביא כוס חמין לאורח הבא מן הדרך.

בין אדם לחברו בין איש לאשתו

הרה"ק רבי יצחק בלאור זיע"א היה נוהג בכל ערב יום הכפורים לשלוח לאשתו, פתקה ממקום התבודדותו, בה הוא מבקש כי תסלח לו פן לא נהג בה כבוד או ציער אותה, שבהיות דין היחס שבין איש לאשתו כדין היחס שבין אדם לחברו, שאין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו.

הילולא דצדקיא

יום רביעי ט' תשרי

הרה"ק רבי דוד הלוי מסטעפין ב"ר שמואל (תלמיד הבעש"ט - תקע"א)

הרה"ק רבי נפתלי הערצקא מראצפערט

ב"ר יעקב פרץ (מפורסם בשם רבי

הערצקלע ראצפערטער - תרנ"ט)

יום חמישי יום הכיפורים י' תשרי

רב אחאי בריה דרבה בר אבוהו (ד"א -

רע"א)

הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציק'ל)

מפשעווארסק ב"ר נפתלי (תשל"ז)

הרה"ק רבי שמעון נתן נטע ב"ר משה

מרדכי מלעלוב (תש"ע)

יום שישי י"א תשרי

רב טביומי דהוא מר בר רב אשי (ד"א -

רכ"ה)

רב הונא בריה דמר זוטרא (ד"א - רכ"ז)

הרה"ק רבי צבי אריה מאליק ב"ר גדליה

(תקע"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נפילאל הכהן רביטובין שליט"א
פתי"ס "גם אני אודך" רמזים יום החר"ס" על המעשים.

שמיעת קריאת התורה (ה')

א) בשעה שגוללים הספר תורה ממקום למקום, מותר לצאת. (תוס' ישנים, יומא דף ע' ע"ב)

ב) כשהספר תורה מגיע לבימה, צריכים כל העם לתקן עצמם, ולכווין לבם כמו שהיו עומדים עתה על הר סיני לקבל התורה, ויהיו מקשיבים, ויטו אזניהם, ואין רשות לקהל לפתוח פיהם לדברי תורה, וכל שכן לדיבורים אחרים, אלא כולם צריכים להיות באימה, וכמי שאין לו פה. (זוהר פרשת ויקהל, ח"ב דף ר"ז ע"א)

לע"נ

הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציק'ל) מפשעווארסק ב"ר נפתלי זיע"א נלב"ע ביום הכיפורים

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

גמר חתימה טובה
ושנה טובה ומבורכת
לכ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א
לכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל